

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Asan/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 1014201484
Dátum vydania rozhodnutia: 31.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Petra Príbelská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1014201484.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a členov senátu JUDr. Milana Moravy a JUDr. Jarmily Urbancovej, v právnej veci žalobcu: MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r. o., IČO: 31444873, so sídlom v Bratislave, Bratislavská 1/a, zastúpeného spoločnosťou DEDÁK & Partners, s.r.o., IČO: 35906464, so sídlom v Bratislave, Mlynské Nivy 45, za ktorú koná advokát JUDr. Pavol Blahušiak, proti sťažovateľovi (pôvodne žalovanému): Rada pre vysielanie a retransmisiu, so sídlom v Bratislave, Dobrovičova 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. RL/025/2014 z 27. mája 2014, konajúc o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/189/2014-41 z 31. mája 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/189/2014-41 z 31. mája 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „správny súd“) rozsudkom č.k. 2S/189/2014-41 z 31. mája 2017 rozhodnutie žalovaného Rady pre vysielanie a retransmisiu č. RL/025/2014 z 27. mája 2014 zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej aj „SSP“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 167 a § 168 SSP a žalovaného zaviazal zaplatiť úspešnému žalobcovi plnú náhradu trov konania.

2. Žalovaný rozhodnutím č. RL/025/2014 z 27. mája 2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť 7. júla 2014, uložil žalobcovi sankciu podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. - upozornenie na porušenie zákona za porušenie povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. tým, že na programovej službe TV MARKÍZA 22. októbra 2013 o cca 19:00 hod. odvysielal v rámci programu Televízne noviny príspevok s názvom B. rozhoduje o projekte brata, v ktorom nebol poskytnutý relevantný priestor na vyjadrenie dotknutej strane, starostovi Petržalky V. B. k prezentovanej téme - údajné poskytovanie nadštandardných výhod projektu jeho brata, čím došlo k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajského programu. Podkladom pre rozhodnutie bol

záznam vysielania programu Televízne noviny, a to príspevku s názvom B. rozhoduje o projekte brata, odvysielaného 22. októbra 2013 na programovej službe TV MARKÍZA, prepis/popis skutkového stavu a vyjadrenie žalobcu. Napriek tomu, že z príspevku skutočne vyplýva, že jeho autor oslovil niektoré z dotknutých osôb (predovšetkým V. B.) prostredníctvom písomne položených otázok, tieto otázky boli zamerané na otázku: „Ako je možné, že Krajský stavebný úrad B. nevytlúčil?“ a nie priamo na otázky týkajúce sa klientelizmu. Z príspevku nevyplýva, že by bol V. B. konfrontovaný s otázkou týkajúcou sa podozrenia z klientelizmu, na základe ktorého mal stavebníkovi poskytnúť neštandardnú polročnú lehotu na doplnenie podkladov v územnom konaní. Zostáva otázne, či sa V. B. mohol vyjadriť k prezentovanej informácii, že prokurátorka, ktorá sa zapojila do územného konania, sa mala v rámci predmetného upozornenia údajne vyjadriť k samotnému rodinnému prepojeniu starostu Petržalky a zainteresovaného konateľa/spoločníka stavebníka. Prokurátorka sa v upozornení tejto otázke nevenovala, upriamila však pozornosť na to, že manželka konateľa stavebníka je poverená vedením oddelenia územného konania a stavebného poriadku v mestskej časti Bratislava - Petržalka. Z príspevku nie je jasné, ako sa žalobca snažil získať vyjadrenie Krajského stavebného úradu. Redaktor si bol vedomý, že pri zisťovaní stanoviska dotknutej strany postupoval relatívne pasívne a do budúcnosti chcel postup zmeniť tak, že starostu B. osloví priamo. Územné konanie bolo v čase odvysielania príspevku už zastavené, preto neexistoval naliehavý verejný záujem na odvysielaní príspevku; cieľom žalobcu bolo primárne škandalizovanie starostu B. aj za cenu poskytnutia nepresných a neúplných informácií.

3. Žalovaný sa v citovanom rozhodnutí zaoberal aj obmedzením slobody prejavu podľa čl. 10 Dohovoru a Ústavy SR, ktoré je možné za kumulatívneho splnenia troch podmienok: obmedzenie musí vyplývať zo zákona, musí byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti a musí sledovať legitímny cieľ. Podľa žalovaného je podmienka legality a legitimity splnená. Podľa jeho názoru nie je oprávnený skúmať zachovanie proporcionality, ustanovenie § 16 ods. 3 písm. b/ bolo do zákona č. 308/2000 Z.z. vložené v rámci implementácie Európskeho dohovoru o cezhraničnej televízii. Intenzita porušenia zásady objektivity a nestrannosti bola v odvysielanom príspevku vysoká, pretože žalobca neposkytol k podstatným skutočnostiam dotknutej strane príspevku priestor na vyjadrenie. Uložená sankcia nie je vzhľadom na sledovaný cieľ neprimeraná. Navyše nie je ani sankciou v pravom slova zmysle, pretože ide len o upozornenie na porušenie zákona, ktoré nemá ekonomický dopad na žalobcu a plní výchovnú funkciu.

4. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že Krajský súd v Bratislave ako súd vecne a miestne príslušný podľa § 491 ods. 1 zákona č. 162/2015 SSP v znení zákona č. 88/2017 Z.z. v spojení s § 9 ods. 1 SSP a § 246 ods. 1, § 246a ods. 1 druhá veta zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 30.6.2016 rozhodol vo veci na pojednávaní 31. mája 2017 rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil. Na pojednávaní bol prítomný právny zástupca žalobcu aj poverený zástupca žalovaného.

5. Správny súd uviedol, že právo na slobodu prejavu obsiahnuté v článku 10 ods. 1 Dohovoru zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Toto znenie korešponduje aj s čl. 26 Ústavy SR.

6. Sloboda prejavu a právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie sa zaručujú každému ako základné právo. Slobodou prejavu sa človeku umožňuje vysloviť alebo zamlčať svoje city, myšlienky a názory. Prostredníctvom práva prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie sa každému umožňuje dozvedieť sa informáciu, získať informáciu do svojej dispozičnej sféry a v nej informáciu spracovať pre svoju potrebu i potrebu iných, keďže v súlade s ústavou k nemu patrí aj právo informáciu ďalej rozširovať vo verejnom záujme sa sloboda prejavu a právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať informácie môžu obmedziť podľa čl. 26 ods. 4 Ústavy SR len zákonom. Termínom „zákon“ sa neoznačuje jeden všeobecne záväzný právny predpis so silou zákona, ale neurčitý počet všeobecne záväzných právnych predpisov s definovaným stupňom právnej sily. Zákonné obmedzenie základného práva zaručeného v ustanoveniach čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy je možné, iba ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti (mutatis mutandis II. ÚS 28/96).

7. Podľa § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. je povinnosťou vysielateľa zabezpečiť

objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov. Žalobca je povinný zabezpečiť objektivitu a nestrannosť programov ako takých, nie všetkých jednotlivých vyjadrení, ktoré v týchto programoch odznejú. Vyváženosť a nestrannosť je potrebné posudzovať z hľadiska vysielania ako celku najmä preto, že absolútna vyváženosť podanej informácie v rámci jednej časti vysielania nie je prakticky možná a nezávisí od rozhodnutia spravodajcu. Komplexné, vyvážené a objektívne vysielanie zobrazujúce realitu závisí od vylúčenia predsudkov, od odstupu od zobrazovaného problému a od poskytnutia priestoru na podanie rozdielnych pohľadov a názorov.

8. Správny súd mal za to, že v uvedenej súvislosti má kľúčový význam pojem „vyvážené“ informácie. Ide o informácie zahŕňajúce viac pohľadov na prezentovaný fakt, názor i protinázor v primeranom rozsahu. Na tento pojem sa kladie väčší dôraz ako na „objektivitu“, čo sa chápe skôr ako „k objektívite smerujúce“, pretože každá komunikácia je procesom s určitými subjektívnymi prvkami a objektivita je pomerne relatívnou kategóriou. Pojmy objektivita a nestrannosť sú pružnými právnymi pojmami, ktoré nie je možné presne právne definovať, ich obsah sa môže meniť a býva podmienený okolnosťami prípadu, na ktorý sa aplikuje právna norma. Tieto pojmy nie je možné explicitne definovať pre otvorený okruh prípadov, keďže jednotlivé informácie a vyjadrenia je nutné vnímať v kontexte ich použitia, a to aj s prihliadnutím na osoby, ktoré dostanú v konkrétnom príspevku priestor na vyjadrenie.

9. Skutočnosť, že program obsahuje aj kritické názory neznamená, že by bola recipientovi upretá možnosť vytvoriť si vlastný úsudok o diskutovanej téme (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3 Sžo 200/2010 zo dňa 08.10.2011).

10. Upozornenie podľa zákona č. 308/2000 Z.z. je samostatným druhom sankcie, ktorá je svojím charakterom výlučne výchovným opatrením, s cieľom prevencie. Túto úlohu môže splniť len vtedy, ak obsahuje poučenie a navádzacie postupy pre ďalšiu činnosť. U vysielateľov totiž spravidla nemožno očakávať, že rovnakú povinnosť porušia totožnou reláciou, či príspevkom. Upozornenie musí určitým spôsobom stanoviť jasné pravidlá pre ním riešený typ programu, témy, najmä ak k porušeniu povinnosti došlo spôsobom spracovania, či prezentácie (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Sž/27/2002 zo dňa 25.06.2002 publikovaný pod číslom R 55/2003).

11. Redaktor žalobcu V. W. pred dňom 17.10.2013 požiadal o stretnutie so starostom mestskej časti Bratislava - Petržalka V. B. om, ak s tým bude starosta súhlasiť, k prípadu stavby objektu BAJO a následné vyjadrenie na kameru k otázkam:

a. Prečo starosta rozhodol o zastavení konania až teraz po vyjadrení prokuratúry a nie predtým, keď na to upozorňovala okrem iného aj Transparency International?

b. Prečo neodpovedal na žiadosti o zastavenie územného konania?

c. Nevidí konflikt záujmov v tom, že rozhoduje o stavbe objektu, ktorý navrhol jeho brat?

Ak sa odmietne starosta vyjadriť na kameru, žiadal uviesť dôvod.

12. Na túto žiadosť písomne odpovedala hovorkyňa starostu Michaela Platznerová dňa 17.10.2013 tak, že starosta Petržalky rozhodol o zastavení územného konania vo veci polyfunkčného objektu BAJO na Krasovského ulici v Petržalke vzhľadom na všetky okolnosti územného konania, na zamietavé stanovisko Krajského stavebného úradu k jeho žiadosti o vylúčenie petržalského stavebného úradu z tohto konania ako aj vzhľadom na upozornenie prokurátora a zmätočné konanie mesta Bratislava týkajúce sa danej stavby. V odpovedi sa nevyjadrila, či starosta Petržalky V. B. súhlasí s vyjadrením pred kamerou.

13. Podľa názoru správneho súdu žalobca v dostatočnom časovom predstihu pred odvysielaním príspevku poskytol starostovi mestskej časti Bratislava - Petržalka V. B. relevantný priestor na prezentovanie svojho stanoviska vo veci odpovedaním na konkrétne a s vecou súvisiace otázky (upozornenie prokurátora, konflikt záujmov, rozhodnutie v územnom konaní). V odpovedi, ktorú žalobcovi zaslala hovorkyňa starostu, sa však konkrétna odpoveď na konkrétne položenú otázku nenachádza. Ide len o všeobecne formulované stanovisko, z ktorého sa dá vyhodnotiť len to, že starosta požiadal Krajský stavebný úrad o vylúčenie stavebného úradu z konania vo veci a že Krajský stavebný

úrad jeho žiadosti nevyhovel. Táto informácia bola v príspevku dňa 22.10.2013 odovysielaná s tým, že žalobca aj v čase odovysielania príspevku čakal na odpoveď Krajského stavebného úradu. Správny súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Sžo/8/2013 zo dňa 21.11.2013, v zmysle ktorého nie je zrejmé, ako by bolo možné do vysielania príspevku vynútiť reakciu oslovených osôb a akým spôsobom by takéto vstupy mala dramaturgia žalobcu zabezpečiť. Keďže V. B. ako starosta Petržalky nereagoval na konkrétne položené otázky, nečinný zostal aj jeho brat M. B. a Krajský stavebný úrad, súdu nie je zrejmé, ako inak mal žalobca príspevok prezentovať, keď nemá donucovaciu právomoc vo vzťahu k osloveným subjektom. Žalobca vynaložil dostatočnú snahu na zabezpečenie objektívnosti a nestrannosti spravodajského programu, laxný prístup adresátov jeho žiadosti mu nemôže byť na ujmu. Správny súd sa nestotožňuje s názorom žalovaného, že V. B. nemal možnosť sa vyjadriť k upozorneniu prokurátora, ku konfliktu záujmov a k rozhodnutiu v územnom konaní, pretože redaktor žalobcu ho o odpoveď na tieto otázky reálne požiadal. Žalovaný v tomto smere nevykonával žiadne dokazovanie, aby svoju domnienku verifikoval.

14. Ak aj v príspevku B. rozhoduje o projekte brata odovysielaného 22. októbra 2013 odzneli kritické slová na adresu V. B., jeho brata M. B. a Krajského stavebného úradu, neznamená to, že by si recipient tejto informácie nedokázal sám urobiť úsudok o celom prípade, najmä keď naň nadväzovali ešte ďalšie dve relácie, ktoré však nie sú predmetom tohto konania, preto sa nimi správny súd bližšie nezaoberal.

15. Správny súd mal za to, že k obmedzeniu slobody prejavu a práva na prijímanie informácií môže dôjsť len v súlade so zákonom a za predpokladu, že ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti. V tejto oblasti nemožno opomenúť rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) a Ústavného súdu SR k testu proporcionality a ku klasifikácii adresátov kritiky, ale aj samotných kritikov.

16. Kritizovaným subjektom v predmetnej veci je komunálny politik (starosta mestskej časti Bratislava - Petržalka), ktorý požíva menšiu mieru ochrany z hľadiska šírenia informácií ako bežný človek. Politik už z titulu svojej funkcie musí zniesť vyššiu mieru kritiky (napríklad nález Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 492/2012 zo dňa 18.4.2013, rozsudok ESĽP vo veci Sabou a Prečlab proti Rumunsku, zo dňa 28.9.2004, sťažnosť č. 46572 /99, bod 39). Čím viac obsah prejavu súvisí s verejnou činnosťou dotknutej osoby, tým viac bude tento prejav chránený slobodou prejavu.

17. Samotní kritici sú takisto klasifikovaní z hľadiska ich dôležitosti pre výmenu názorov v spoločnosti. Je zrejmé, že privilegovanou skupinou sú žurnalisti. ESĽP konštantne pripomína, že tlač je strážnym psom demokracie („public watch dog“) a hrá významnú úlohu v právnom štáte, pretože dovoľuje slobodnú hru politickej diskusie. Novinári majú (sociálnu) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie obdržať. Novinárom je dokonca umožnené používať určitú mieru preháňania a provokácie (napríklad rozsudky ESĽP vo veciach Prager a Oberschlick proti Rakúsku zo dňa 26.04.1995, Fressoz a Roire proti Francúzku zo dňa 21.01.1999, De Haes a Gijssels proti Belgicku zo dňa 24.02.1997). Na druhej strane však ochrana práva novinárov šíriť informácie o veciach, ktoré sú predmetom verejného záujmu, vyžaduje, aby novinári konali v dobrej viere a na základe presných faktov a aby poskytovali „spoľahlivé a presné informácie“ v súlade s novinárskou etikou (napr. rozhodnutia ESĽP vo veci Tonsberg Blad AS a Haukom proti Nórsku zo dňa 01.03.2007, vo veci Stoll proti Švajčiarsku zo dňa 10.12.2007). Žalobca postupoval týmto smerom a poskytol dotknutým subjektom priestor na vyjadrenie k relevantným položeným otázkam, dokonca vyžadoval, aby sa V. B. vyjadril sám priamo na kameru. Ak v tejto situácii adresát (V. B.) na položené otázky nereagoval a nevyužil priestor na prezentáciu svojho názoru, nemôže to byť na ujmu novinára. Treba zdôrazniť, že v príspevku reálne odznelo všeobecné stanovisko hovorkyne V. B., že žiadal o vylúčenie z konania, no Krajský stavebný úrad mu nevyhovel; v príspevku zároveň odznelo, že vo veci konal a rozhodoval V. B. ako starosta Petržalky, čo zodpovedá realite, rovnako tak, že rozhodol v územnom konaní až po upozornení prokurátorky, čo tiež zodpovedá realite. Novinár preto postupoval v súlade s judikatúrou ESĽP vo veci Tonsberg Blad AS a Haukom proti Nórsku zo dňa 1.3.2007, vo veci Stoll proti Švajčiarsku zo dňa 10.12.2007 a za tejto situácie nemohol

neoprávnene zasiahnuť do práv dotknutého subjektu.

18. Podľa názoru správneho súdu nemožno jednoznačne ustáliť, že jediným cieľom odvysielaného príspevku bola diskreditácia starostu Petržalky a nie vecné informovanie verejnosti o projekte BAJO. Mestská časť Bratislava - Petržalka rozhodnutím č. UKSP 15929/TX1/2012-La-27 zo dňa 07.10.2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 25.11.2013 zastavila územné konanie na stavbu polyfunkčného domu BAJO v Bratislave, Petržalke, na Krasovského ulici. Príspevok žalobcu bol odvysielaný dňa 22.10.2013, teda v období medzi rozhodnutím stavebného úradu a nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, kedy ešte plynula lehota na podanie odvolania proti rozhodnutiu o zastavení konania. V hypotetickom prípade by podané odvolanie znamenalo, že územné konanie nebude právoplatne skončené a bude pokračovať. Aj v tomto prípade žalovaný prijal nesprávny právny záver o charaktere odvysielanej informácie.

19. K tvrdeniu sťažovateľa, že uložená sankcia nie je skutočnou sankciou, ale má výchovný charakter, správny súd uviedol, že sankcia vo všeobecnosti nemusí mať len ekonomický dopad na majetkovú sféru sankcionovaného subjektu. Sankcia plní aj preventívnu a výchovnú funkciu, ktoré možno dosiahnuť aj len samotným prerokovaním správneho deliktu (ak je to dostatočné a evidentné, že tento účel sankcie bude dosiahnutý) alebo najmiernejšou sankciou, v tomto prípade upozornenie na porušenie zákona. Nemožno nechať bez povšimnutia, že upozornenie na porušenie zákona môže byť v budúcnosti východiskom pre uloženie pokuty, ktorá už zasiahne majetkovú sféru sankcionovaného subjektu (§ 64 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z.z.); inými slovami, ak by v prvom prípade nebolo uložené upozornenie na porušenie zákona, v druhom prípade za obdobný skutok by nebolo možné uložiť pokutu podľa § 64 ods. 2 citovaného zákona. Okrem toho, rozhodnutie žalovaného o uložení sankcie - upozornenia na porušenie zákona - neobsahuje uvádzacie postupy pre ďalšiu činnosť žalobcu, tak ako to vyplýva z judikátu R 33/2003. Krajskému súdu sú známe rozsudky Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3 Sžo 45/2013 zo dňa 20.08.2014 a sp.zn. 3 Sžo 50/2013 zo dňa 20.08.2014, no z hľadiska prieskumu napadnutého rozhodnutia nesúhlasí s tým, žeby vzhľadom na absenciu vplyvu na majetkovú sféru sankcionovaného subjektu malo byť vylúčené zo súdneho prieskumu. EŠLP v rozhodnutí Lauko proti Slovenskej republike zo dňa 02.09.1998, č. sťažnosti 26138/95, konštatoval, že povaha protiprávneho konania a povaha a stupeň prísnosti sankcie, ktorej uloženie hrozí príslušnej osobe, sú alternatívne a nie kumulatívne: na to, aby sa článok 6 Dohovoru aplikoval z dôvodu slov „trestné obvinenie“ stačí, aby predmetné protiprávne konanie bolo vo svojej podstate „trestné“ z pohľadu Dohovoru alebo aby zodpovednej osobe mohla byť uložená sankcia, ktorá pre svoju povahu a stupeň prísnosti patrí vo všeobecnosti do „trestnej“ sféry. Z ďalšieho rozsudku EŠLP vo veci Čanády proti Slovenskej republike zo dňa 16.11.2004, č. sťažnosti 53371/99, vyplýva, že aj keď zverenie stíhania a sankcionovania priestupkov správnym orgánom nie je samo osebe nezlučiteľné s Dohovorom, dotknutá osoba musí mať možnosť napadnúť akékoľvek rozhodnutie voči nemu pred súdom, ktorý spĺňa záruky článku 6 Dohovoru.

20. Z rozhodnutí EŠLP citovaných v predchádzajúcom odseku vyplýva, že až preskúmanie rozhodnutia Rady pre vysielanie a retransmisii (správneho orgánu) správnym súdom spĺňa záruky čl. 6 Dohovoru na poskytnutie ochrany subjektu obvinenému zo spáchanie deliktu, ktorý je svojou povahou trestný. Z uvedeného dôvodu správny súd preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného z formálnej aj materiálnej stránky a jeho výsledok je obsahom tohto rozsudku.

21. Na základe uvedeného správny súd dospel k záveru, že žalovaný nesprávne právne vec posúdil, keď nesprávne vyhodnotil porušenie povinnosti podľa § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z., najmä pojmy „objektívnosť“ a „nestrannosť“ v kontexte odvysielaného príspevku a jemu predchádzajúcich udalostí, najmä v snahe žalobcu získať odpovede na položené otázky od V. B. a nesúčinnosť V. B. v tejto otázke. Správny súd nepovažuje odvysielaný príspevok s názvom B. rozhoduje o projekte brata v Televíznych novinách dňa 22.10.2013 o cca 19:00 hod. za neobjektívny a nevyvážený, preto nebol dôvod na uloženie sankcie podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z.

22. Vychádzajúc z uvedených skutočností, citovaných právnych predpisov a rozhodovacej činnosti

Najvyššieho súdu SR a EŠLP správny súd zrušil rozhodnutie žalovaného, pretože vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, podľa § 191 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 194 ods. 2 SSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 191 ods. 4 SSP, v ktorom je viazaný právnym názorom správneho súdu vysloveným v tomto rozsudku (§ 191 ods. 6 SSP).

II.

23. Proti rozsudku správneho súdu podala sťažovateľka riadne a včas kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ SSP. Správny súd podľa sťažovateľky rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a rovnako sa pri rozhodovaní o veci odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, na základe čoho prišlo k vydaniu nezákonného a nesprávneho rozhodnutia. Sťažovateľka navrhla aby kasačný súd rozsudok správneho súdu č.k. 2S/189/2014-41 z 31. mája 2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

24. Sťažovateľka namietala, že správny súd vzal ako jednu z rozhodujúcich skutočností pri preskúvaní zákonného postupu sťažovateľky v predmetnom správnom konaní korešpondenciu medzi redaktorom žalobcu a príspevkom dotknutou stranou, v zmysle ktorej mala byť dotknutá strana konfrontovaná aj s podozrením týkajúcim sa klientelizmu. Táto informácia však nijako nevyplýva z odvysielaného obsahu príspevku. Takýto postup správneho súdu sťažovateľka namietala a mala za to, že sa správny súd takouto konštatáciou odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe súdov.

25. Pre posúdenie skutočností, či konaním vysielateľa prišlo k porušeniu niektorého z ustanovení zákona, je podľa sťažovateľky rozhodujúce len to, čo bolo vysielateľom odvysielané, čoho dôkazom je záznam vysielania, čo vyplýva aj z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR. Záznam vysielania presne zachytáva odvysielaný obsah v takej podobe, v akej ho mohli vnímať diváci a práve preto je len obsah v ňom odvysielaných informácií základom na posúdenie celkového vyznenia spravodajského príspevku v súvislosti s posúdením naplnenia požiadaviek objektívnosti a nestrannosti podľa § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/200 Z.z. Zo sporného príspevku nebolo podľa sťažovateľky na základe žiadnej odvysielanej informácie možno odvodiť, že by bola dotknutá strana konfrontovaná s explicitnými obvineniami z klientelizmu, na základe ktorého mal starosta Petržalky V. B. poskytovať stavebníkovi nadštandardnú polročnú lehotu na doplnenie podkladov v územnom konaní. Divák tak nebol informovaný o snahe vysielateľa konfrontovať dotknutú stranu so všetkými relevantnými obvineniami. Skutočnosti, ktoré sa stali v čase pred, alebo po odvysielaní predmetného obsahu a netvoria jeho súčasť, nie sú právne významné pre náležité zistenie skutkového stavu.

26. Sťažovateľka na podporu svojich tvrdení a na poukázanie na rozpornosť napadnutého rozsudku správneho súdu s jeho predošlými rozsudkami odkázala na rozsudky Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 2S/80/2011 zo 16. mája 2012 a rozsudok č.k. 4S/161/2012-49 z 20. júna 2014.

27. Za nesprávny považovala sťažovateľka záver správneho súdu o potrebe vykonať dokazovanie nad rámec reálne odvysielaného obsahu, nakoľko takéto konanie by bolo irelevantné v kontexte s povinnosťou sťažovateľky skúmať ako relevantný skutkový stav to, čo bolo odvysielané. Ak správny súd posúdil ako rozhodujúce skutočnosti, ktoré neboli odvysielané, nemožno takýto postup považovať za správny a rozhodnutie vydané na takomto podklade za zákonné. K takémuto záveru dospel opakovane vo svojej judikatúre aj najvyšší súd napr. v sp.zn. 6Sžo/23/2013, či sp.zn. 3Sžo/33/2012.

28. Sťažovateľka za nesprávny považovala názor správneho súdu, cit. „Žalobca postupoval týmto smerom a poskytol dotknutým subjektom priestor na vyjadrenie k relevantným položeným otázkam, dokonca vyžadoval, aby sa V. B. vyjadril sám priamo na kameru. Ak v tejto situácii adresát (V. B.) na položené otázky nereagoval a nevyužil priestor na prezentáciu svojho názoru, nemôže to byť na ujmu novinára.“ Sťažovateľka mala za to, že bolo dostatočne preukázané, že vysielateľ v rámci predmetného príspevku nevytvoril priestor na pluralitnú diskusiu o všetkých relevantných otázkach verejného záujmu. Rozhodnou podľa sťažovateľky zostáva skutočnosť, že v odvysielanom príspevku nebolo prezentované

stanovisko dotknutej osoby k podozreniam z netransparentného konania, resp. neodznala ani informácia o pasívnom postoji dotknutej strany. Práve v prípade, ak sa dotknutá strana nevyjadrila k daným skutočnostiam, nemal byť divákovi odkiaľ zrejmy obsah otázok, ktoré jej boli položené. Vysielateľ v takomto prípade nezodpovedá za pasívny postoj dotknutej strany, ale za nezabezpečenie vyváženej príspevku iným spôsobom, ktorým by bolo v danom prípade aj informovanie recipienta o absencii takýchto informácií z dôvodu pasívnej reakcie dotknutej strany. Snaha vysielateľa o zabezpečenie reakcie dotknutej strany musí byť zrejmá z obsahu príspevku, nakoľko len ten predstavuje relevantný skutkový stav.

III.

29. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobca uviedol, že má za to, že rozsudok správneho súdu je zákonný, vecne správny a spravodlivý a navrhol aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu.

30. Žalobca mal za to, že z príspevku je zrejme že boli oslovené všetky relevantne dotknuté osoby a napriek tomu, že boli oslovené, sa odmietli k otázkam a celkovo danej téme vyjadriť. Z uvedeného dôvodu ich vyjadrenie a postoje nemohol žalobca v príspevku ani odprezentovať. Podľa žalobcu je z príspevku zrejmá snaha redaktora o dopátranie sa pravdy a verifikáciu údajov a v tejto súvislosti poukazuje žalobca na to, že príspevok bol jednou z troch reportáží, ktoré boli odvysielané v súvislosti s predmetným projektom. Cieľom príspevku nebola diskreditácia dotknutej osoby, starostu V. B., ako sa mylne domnieva sťažovateľ, ale vecné informovanie verejnosti o projekte. Sťažovateľ podľa žalobcu v kasačnej sťažnosti nesprávne uvádza, že divákovi nebolo ani sprostredkovane poskytnuté stanovisko dotknutej strany a teda konaním žalobcu ako vysielateľa, tak nebolo umožnené vybrať si spomedzi viacerých názorov na danú tému, žalobca však poukazuje na to, že k téme sa po odmietnutí vyjadriť sa zo strany starostu, vyjadrila hovorkyňa mestskej časti Bratislava-Petržalka.

31. Záverom žalobca zopakoval, že je toho názoru, že príspevok je objektívny a nestranný a poukázal na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Incal proti Turecku z 9. júna 1988, Lehideux a Isorni proti Francúzsku z 23. septembra 1998, Open door a Dublin Well Woman proti Írsku a Vogt proti Nemecku), ako aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 448/2012 zo 14. decembra 2012, sp.zn. II. ÚS 340/09 z 18. septembra 2012, sp.zn. II. ÚS 307/2017 z 18. decembra 2014 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/55/2008 z 25. februára 2009.

IV.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), s prihliadnutím na formálnu viazanosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 časť vety prvej pred bodkočiarkou), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že je potrebné vec zrušiť a vrátiť správne mu súdu na ďalšie konanie.

33. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený 31. júna 2019 (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

34. Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bol rozsudok správneho súdu, ktorým správny súd rozhodnutie žalovaného Rady pre vysielanie a retransmisii č. RL/025/2014 z 27. mája 2014 zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej aj „SSP“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

35. Kasačný súd preskúmal rozsudok správneho súdu, ako aj konanie ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že rozsudok správneho súdu je založený na nedostatočne zistenom skutkovom stave.

36. Predmetom preskúvacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie sťažovateľky, č. RL/025/2014 z 27. mája 2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť 7. júla 2014, ktorým uložila žalobcovi sankciu podľa § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. - upozornenie na porušenie zákona za porušenie povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. b/ zákona č. 308/2000 Z.z. tým, že na programovej službe TV MARKÍZA 22. októbra 2013 o cca 19:00 hod. odvysielal v rámci programu Televízne noviny príspevok s názvom B. rozhoduje o projekte brata, v ktorom nebol poskytnutý relevantný priestor na vyjadrenie dotknutej strane, starostovi Petržalky V. B. k prezentovanej téme - údajné poskytovanie nadštandardných výhod projektu jeho brata, čím došlo k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivnosť a neustrannosť spravodajského programu. Podkladom pre rozhodnutie bol záznam vysielania programu Televízne noviny, a to príspevku s názvom B. rozhoduje o projekte brata, odvysielaného 22. októbra 2013 na programovej službe TV MARKÍZA, prepis/popis skutkového stavu a vyjadrenie žalobcu.

37. Kasačný súd dáva do pozornosti skutočnosť, že v týchto typoch konania predstavuje záznam z vysielania (v tomto konkrétnom prípade obrazovo-zvukový záznam programu Televízne noviny, a to príspevku s názvom B. rozhoduje o projekte brata, odvysielaného 22. októbra 2013 na programovej službe TV MARKÍZA) zásadný podklad pre vydanie rozhodnutia. Je to obligatórna súčasť každého administratívneho spisu, na ktorom je jednoznačne zaznamenaný skutkový stav.

38. Kasačný súd má za to, že so záznamom vysielania je možné sa oboznámiť v prípade obrazovo-zvukového záznamu len jeho vzhľadom. Samotný prepis/popis skutkového stavu obsiahnutý v administratívnom spise, prípadne v obsahu rozhodnutia sťažovateľky nemôže v žiadnom prípade nahradiť záznam z vysielania, pre ktorý je špecifická práve jeho autentickosť. Prepis/popis skutkového stavu - monitorovaného vysielania Televíznych novín vysielaných 22. októbra 2013 v čase 19.14.16 hod. - 19.16.36 hod., je iba nevyhnutným prejavom zásady písomnosti správneho konania a slúži na zachytenie obsahu skutkového stavu do písomnej podoby. (obdobne napr. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Sžo/39/2016)

39. Podľa ustálenej súdnej praxe je povinnosťou žalovaného predložiť súdu kompletný, žurnalizovaný administratívny spis, na základe ktorého súd môže posúdiť postup správneho orgánu a všetky podklady rozhodujúce pre vydanie rozhodnutia (R 66/1998).

40. Ak je teda predmetom konania preskúvanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ktorým podľa ust. § 64 ods. 1 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z. žalobcovi uložila sankciu - upozornenie na porušenie zákona, a to za porušenie povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. a/ zákona č. 308/2000 Z.z., ku ktorému malo dôjsť tým, že vo vyššie uvedenom príspevku nebol poskytnutý relevantný priestor na vyjadrenie dotknutej strane, starostovi V. B. a správny súd príspevok nepovažoval za neobjektívny a nevyvážený, potom aj rozhodnutie musí byť založené na skutkových zisteniach majúcich pôvod v príslušnom obrazovo-zvukovom zázname. Oboznámenie sa s týmto záznamom je nevyhnutným predpokladom zistenia skutkového stavu veci. Súdny prieskum nemožno vykonať bez toho, aby sa správny súd oboznámil s predmetným obrazovo-zvukovým záznamom. Pri rozhodovaní nemôže správny súd vychádzať len z tvrdení žalovaného správneho orgánu, ale je oprávnený uvádzať tvrdenia orgánu verejnej správy verifikovať. Iným výkladom a postupom by bola porušená zásada rovnosti účastníkov súdneho konania, a tým aj porušené právo na spravodlivý proces.

41. Kasačný súd po preštudovaní priloženého administratívneho spisu sťažovateľky konštatuje, že z obsahu administratívneho spisu vedeného pod číslom spr. konania 227/SKO/2014 nevyplýva, že by príslušný obrazovo-zvukový záznam bol jeho súčasťou, nevyplýva to ani z prehľadu obsahu administratívneho spisu. Ak správny súd nemal k dispozícii obrazovo-zvukový záznam, nemohol náležite preskúmať, či správny orgán postupoval a rozhodol v súlade alebo v rozpore so zákonom. Súdu v takom prípade chýbajú základné informácie o rozhodujúcich skutočnostiach majúcich vplyv na rozhodnutie vo veci. Za takej situácie súd v správnom súdnom konaní nemôže posúdiť, či rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo zo správneho alebo nesprávneho posúdenia veci, či zistenie skutkového stavu žalovaným zodpovedá obsahu spisu, či je dostačujúce pre posúdenie veci.

42. Záverom kasačný súd uvádza, že pokiaľ správny súd v rámci súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia a postupu predchádzajúceho jeho vydaniu rozhodol bez úplného zistenia skutkového stavu a bez toho aby vyhodnotil posudzovanú vec bez oboznámenia sa s obrazovo-zvukovým záznamom, je potrebné rozhodnutie správneho súdu považovať v tejto fáze za predčasné a vychádzajúce z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci.

43. Úlohou správneho súdu bude v ďalšom konaní postupovať v zmysle vyššie nastolených a ustálenou súdnou praxou zaužívaných postupov a teda si od sťažovateľky vyžiadať navyše obrazovo-zvukový záznam z vysielania, riadne sa s ním oboznámiť a až následne rozhodnúť vo veci samej.

44. Z dôvodov zistenia vyššie uvedeného sa kasačný súd nevenoval ďalšiemu posudzovaniu sťažnostných bodov, pretože toto prichádza do úvahy až za splnenia riadneho posúdenia veci správnym súdom po zabezpečení si obrazovo-zvukového záznamu, oboznámení sa s ním a rozhodnutí vo veci.

45. Podľa § 467 ods. 3 SSP, ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

46. Podľa § 469 SSP, ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

46. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.